

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

LJUBLJANA

8. 05. 87

ŠTEVILKA

2

LETTO

16

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

(Published by Cactus - friends Society of Slovenia)

MAJ, JUNIJ 1987

V S E B I N A (C O N T E N T S) :

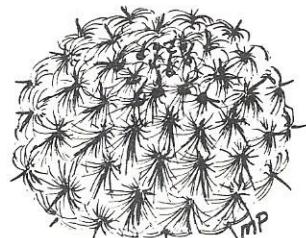
Obvestila društva	1
Parodije se predstavijo - Josip Kunej	2
Rebutia violaciflora in Lobivia cinnabarina	5
Načela imenovanja	6
Prevedena imena si lažje zapomnimo - R.Knaflič, J.Kunej	8
Rod Oroya - Josip Kunej	9
V zbirko smo dobili novega člana - Stanko Piskač	7
Kakteje na Azurni obali - Marija Prelec	11
Novosti s knjižne police - Josip Kunej	14
Pregled tujih strokovnih časopisov in literature	15
Ko pride pomlad - Drago Greguričević	16

O B V E S T I L A D R U Š T V A

Sestanki društva bodo :

8. MAJ - ob 17. uri

1. Aktualne zadeve (izlet)
2. Predavanje: Zalivanje kaktusov - tov. Jerin
3. Diapositivi, filmi: Janez Oblak
4. Razno (semena, lončki, zemlja za setev ...)

Mammillaria
verhaertiana

12. JUNIJ - ob 17. uri

1. Aktualne zadeve
2. Predavanje: Oprševanje kaktusov - tov. Slatner
3. Diapositivi: Borut Pirnat
4. Razno (semena, lončki, kaktusi ...)

Naslovna stran - cover picture

Foto: Peter Jerin

Risbe: Marija Prelec - drawer

Dopisi:

Naslov na ovitku biltena !

PARODIJE SE PREDSTAVIJO

Po Backeberg-ovi klasifikaciji spada rod Parodia v 108. grupo Lobiviae, ki se deli na tri podskupine in vključuje mnoge znane rodove, primerne za gojitev v zvirkah. Rod Parodia vsebuje predvsem rastline, ki so majhne rasti, z lepimi cvetovi, zanimive pa so tudi posamezne vrste zaradi kontrastnosti oblike bodic. Zbirke, sestavljene iz samih parodij, niso toliko privlačne, pač pa s svojimi posebnostmi lahko popestrijo zbirko. Domovina parodij je južna Amerika. V glavnem so to velika področja v Boliviji in Argentini, medtem ko se na jugu Brazilije nahaja izolirano področje, na katerem rastejo vrste, zbrane v rod Brasiliaparodia.

Ponavadi ljubitelji zbirajo argentinske parodije istega ekološkega tipa, ki se nam predstavljajo z bogatim cvetenjem v rumeni ali rdeči barvi, kakor tudi s svojimi dolgimi kljukičastimi srednjimi bodicami. Ko odrastejo, dobijo mnoge vrste parodij precejšnji dlakavi oprh, ki je najbolj izrazit pri gojenju v rastlinjakih ali gojenju rastlin v bolj sušnih pogojih.

Kar zadeva razmnoževanje, parodije niso posebno priporočljive za gojitelje brez izkušenj. Njihova semena namreč spadajo med najmanjša v rastlinskem svetu, večina je drobna kot prah, poleg tega pa so tudi slabo kajiva. Sejance, ki so preživeli in nekoliko porastli, pa ni težko obdržati. Dobro uspevajo na lastnih koreninah ali še bolje, če so cepljeni na *Hylocereus*, ker tako prej odrastejo in tudi prej zacvetijo. Tudi nekateri stranski poganjki se hitro ukereninijo, medtem ko nekateri zahtevajo postopek s stimulatorjem.

Naše barvne fotografije prikazujejo tri vrste tega rodu, sicer po avtorju neimenovane, toda o njih lepoti ni kaj reči. So namreč med najlepšimi v zbirki tovariša Štefana Simončiča, priznanega gojitelja iz Ljubljane.

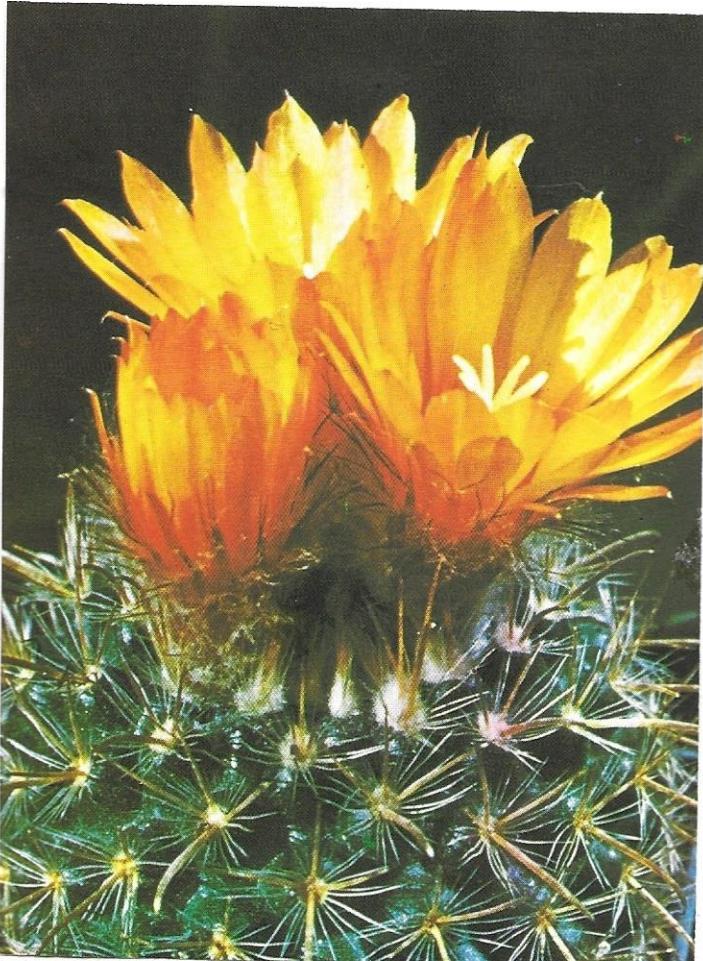
Navedel bi še neka splošno znanih vrst, zanimivih za amaterske zbirke, ki dobro predstavljajo vse zastopnike svojega rodu, med tem ko je vsaka vrsta dragulj zase in vredna truda in vse naše pozornosti.

- **aureispina** ima telo okrogle oblike in srednje velikosti z nežnimi belimi robnimi bodicami in štirimi srednjimi bodicami, od katerih je spodnja kljukičasta, cvetovi pa so zlato rumeni.
- **brevihamata**, telo je okroglo s temno olivno zeleno povrhnjico, rebra so pretvorjena v grbice, robne in srednje bodice so svetlo do temno rdeče rjave barve, ena srednja je kljukičasta, cvetovi mnogoštevilni in rumene barve.
- **cardenasi** ima povrhnjico olivno rjave barve, kratke ravne bodice, srednja je s temnejšo ostjo, in žvepleno rumenimi cvetovi, ki se stalno ponavljajo.
- **elegans**, to je novejša vrsta, okroglega telesa z belimi, delno kljukičastimi bodicami, ki so na temenu rjavkaste, in s cvetovi rumene barve.
- **formosa** je okroglega telesa z do 30 robnimi in 12 srednjimi bodicami, ki so delno kljukičaste in lisičje barve, cvetovi pa so žvepleno rumeni.
- **gracilis**, telo ima obliko stisnjene krogle in na temenu bodice bronate barve, med tem ko so ostale bodice zelo kratke in goste, delno kljukičaste rjave barve. Cvete od maja do novembra v rumenjakovo rumeni barvi.

- **maassii**, okroglo telo, ki s časom postane valjasto, je sočno zelene barve z 21 rebri, pretvorjenimi v grbice, 15 dolgimi robnimi bodicami, srednja je močnejša in kljukičasta, zlato rumene barve, cvetovi pa so bakreno rdeče barve.

- **mairanana** ima manjše sploščeno telo z največ 14 rebri in robnimi bodicami, ki se prilegajo telesu, srednje bodice so kljukičaste, medtem ko barva cvetov zelo varira od oranžne do rdeče v vseh odtenkih.

zelo rada cvete v krvavo rdeči barvi.

- **schuetziana** je okroglega telesa, s špiralno zavitimi rebri, pretvorjenimi v bradavice, ki nosijo po 15 tankih, izprepletenih robnih bodic in srednjo, ki je močnejša in daljša. Zelo rada cveti v rdeči barvi.

- **suprema**, podobna je *P. maassii*, toda z modro zeleno povrhnjico in volnastim temenom in zelo dolgo srednjo kljukičasto bodico, ki je rjave do črne barve, cvetovi pa so škrlatni.

- **tilcarenensis** je močnejšega telesa, katerega rebra so grobo bradavičasta, listnato zelene barve z največ 15 tankimi robnimi bodicami in nazaj usločenimi srednjimi bodicami, cvetovi so bronaste ali pa tudi rdeče barve.

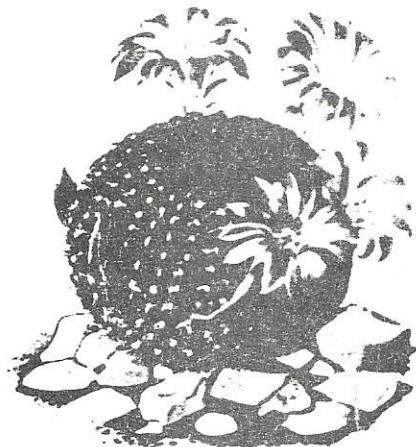
- **mutabilis** je najbolj znana in tudi najlepša vrsta, ki rada cvete v zlato rumeni barvi, cela pa je obdana z močnimi, kratkimi, zlato rjavimi gostimi kljukičastimi bodicami.

- **procera** ima majhno telo temno zelene barve, ki se s časom izdolži v stopičasto obliko in je obdano z nežnimi lasastimi belimi bodicami in s srednjimi bodicami rjave barve, od katerih je spodnja kljukičasta in cvetovi citronaste barve.

- **rubriflora** je zelo podobna sanguiniflori ima ščetinaste bele robne bodice in 4 srednje, ki so močnejše in kljukičaste, cvetovi so ognjeno rdeče barve.

- **sanguiniflora**, kakor *mutabilis* in *rubriflora* je obdana s sivo rdeče rjavimi kljukičastimi bodicami,

REBUTIA VIOLACIFLORA BACKEG.

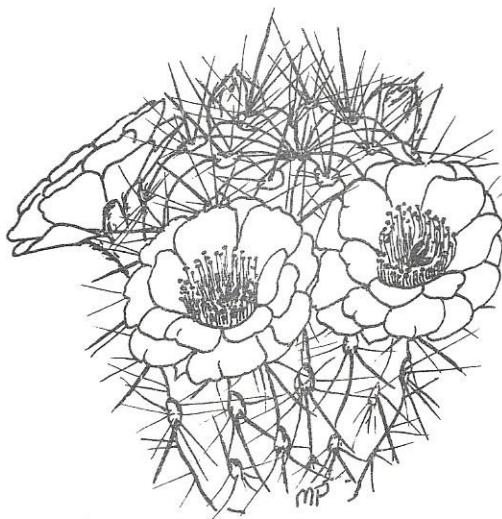

Rebutia violaciflora

Razveseljivo je, da so majhni pritlikavi kak-tusi med gojitelji vse bolj in bolj priljubljeni, posebno med tistimi zbiratelji, ki imajo ome-jene koristne površine, kot so okenske police ali podobno. Tako se tudi z kombinacijo raz-ličnih vrst rebucij lahko naredi prijazna maj-hna zbirka. Prednost med njimi ima zagoto-vo *Rebutia violaciflora*, katera je bila opis-a-na pred 50 leti, ko je bila najdena na visokih planinah severne Argentine na višini okoli 3000 metrov. To je mala do 2 cm široka rast-lina, ki se sramežljivo skriva med kamenjem. Samo njeni veliki in očarljivi vijoličasti cve-tovi dajejo slutiti njenu resnično vrednost.

Kot vse rebucije lahko tudi to vrsto uspešno gojimo v peščeno-humuznem substratu, poleti na zračnem mestu, zaščiteno od sonca, pozimi pa v hladnem prostoru brez zalivanja.

LOBIVIA CINNABARINA (HOOKER) BRITTON et ROSE

To vrsto prištevamo med najbolj znane lobivije, saj je njen prvi opis objavljen že leta 1847. pod imenom *Echinocactus cinnabarinus*. Ime je dobil po cinober rdeči barvi svojih ve-likih cvetov. Njena domovina so visoki Bolivij-ski Andi blizu mest Sucremi in Potosi, kjer so poleg te vrste našli tudi precejšnje število njenih variacij. Od drugih vrst svojega rodu se razlikuje po sploščeno okrogli obliki telesa, ki ima okoli 20 spiralno razporejenih reber, razdeljenih na ostrorobe grbice. Z gojitvijo ni težav, če upoštevamo, odkod prihaja, to pome-ni hladno prezimovanje in zmerne poletne tem-perature z veliko svežega zraka in sonca.

NAČELA IMENOVANJA

Binomni sistem, ki ga uporabljamo v botaniki, je sistem, po katerem je vsako ime sestavljenlo iz dveh delov: imena rodu in imena vrste. Marsikatera vrsta se deli še naprej v variacije, prav tako pa tudi v različne forme. Da pa ne bi prišlo do pomote, imenu rastline obvezno sledi tudi ime avtorja, ki jo je prvi opisal in razvrstil, na primer: *gymnocalycium mihanovichii* (Frič et Gürke) BR. et ROSE.

Botanična imena se pišejo v latinščini, uporabljajo pa se tudi latinizirane besede iz grščine, včasih pa tudi latinizirane besede iz kakšnega drugega živega jezika.

Shema pravilnega sestavljanja botaničnih imen :

Rod (Genus)	vrsta (species)	različica (varietas)	oblika (forma)
<i>Gymnocalycium</i>	<i>mihanovichii</i>	<i>v. friedrichii</i>	<i>f. rubra</i>

Ne smemo pozabiti, da se morata obe besedi v imenu, samostalniška in pridevniška, ujemati v slovničnem spolu, kar pomeni, da v obeh členih imena razpoznamo isti spol (moški, ženski ali srednji).

Spol rodu v slovničnem pomenu spoznamo po končnici in to tako, da se ime končuje na:

us je moškega spola

a je ženskega spola

um je srednjega spola

Razen teh se pojavljajo tudi druge končnice, kot na primer :

is spolnik za moški in ženski spol

e je lastnost srednjega spola in

us je spolnik za vse tri spole.

Izjemoma pri imenih kaktusov srečujemo tudi končnice, kot so : **er**, **oides** (na primer : *corniger*, *lancifer*, *clavarioides*, *zephyranthoides*).

Pravilna uporaba slovničnega spola se vidi iz naslednjih primerov. Ni mogoče izgovoriti : *Astraphytum senilis*, ker ima ime rodu *Astraphytum* končnico "**um**", ki je srednjega spola, ime vrste pa kot pridevnik - *senilis* - (stari) končnico "**is**", ki je skupna za moški in ženski spol, zato mora biti ta v skladu s slovničnim spolnikom za srednji spol, kar pomeni "**e**". Tako se pravilna izgovorjava glasi : *Astraphytum senile*.

Zato pa je pravilno ime : Rebutia senilis, ker ime rodu nosi končnico "a", ki je ženskega spola, ime vrste ima tudi končnico "is", ki je v skladu z ženskim spolom.

Drugi primer : Echinocactus ingens = moški spol,

Mammillaria ingens = ženski spol,

prav tako lahko ime rodu vsebuje končnico "us", ki jo najdemo pri vseh treh spolih.

V številnih primerih so imena rodov in vrst nastala po imenih znamenitih učenjakov, botanikov, raziskovalcev in podobno. V tem primeru sprejme ime obliko dopolnjenega latiniziranega imena, na primer : Lobivia backebergii (Backebergius - Backebergii), Mammillaria bachmannii (Bachmannius - Bachmannii) itd. Pri tem moramo opozoriti na to, da se imena vrst, ki so pridevniki in izhajajo iz lastnih imen, pišejo vedno z malo začetnico. Če se je namesto tega iz lastnega imena, iz katerega je nastalo ime rodu (genus), izoblikoval pridevnik, se mora njegova osnova prilagoditi slovnični obliki za vrsto (species), na primer : Parodia backebergiana, Thrixanthocereus cullmannianus.

Sledi : Izvor imen.

Josip Kunej

V NAŠO ZBIRKO SMO DOBILI NOVEGA ČLANA

Prav v aprilu in maju je posebno velika ponudba cvetočih kaktej. V toplih rastlinjakih so jih že pred koncem zime pripravili do cvetenja. Njihova prilagoditev na naše skromne pogoje, na prostor na okenski polici ali balkonu ni enostavna, ker so v "večni pomladi" svojih rastlinjakov izgubili mnogo svojih naravnih lastnosti. Postali so skrajno občutljivi, veliko bolj so občutljivi za bolezni in škodljivce ter pomehuženi. Nič ni bolj zgrešenega kot da postavimo kupljene kakteje na direktno sonce ob visokih temperaturah. Zapomnimo si, da se bodo na svetlem mestu, zavarovani od sonca in ob zmerni toploti najlaže navadili na svoj novi dom. Pogosto jih rosimo z mlačno vodo, razumljivo da ne v odprti cvet. Enakomerno vlažna zemlja in zmerna toplota bosta povzročili, da se bodo odprli še ostali popki. Čeprav vidimo, da jim je lonček pretesen, jih bomo presajali šele takrat, ko bodo odcveteli. Čez nekaj tednov, ko vidimo, da so se prilagodili tistemu, kar jim nudimo, bomo ravnali z njimi enako kot z vsemi ostalimi kaktusi.

Stanko Piskač

PREVEDENA IMENA SI LAŽJE ZAPOMNIMO

Da bi pomagali našim članom, ki imajo pogosto težave z odkrivanjem pomena imen svojih rastlin, smo se odločili, da v štirih nadaljevanjih objavimo prevode cca 250 imen vrst, s katerimi se v praksi najpogosteje srečujemo.

acinaciformis	sabljast	capricornis	kozjerogi
agavoides	agavi podoben	caput medusae	meduzoglavi
albescens	belkast	carmineoflorus	cvet barve karmina
albispinus	belobodičast	carnosus	mesnati
angularis	grob, oglat	centricirrhous	srednje bodičast
aphylus	brez listja	cereiformis	stopičast
applanatus	sploščen	chloranthus	zelenocvetni
arachnoideus	pajčevinast	chrisacanthus	zlatobodičast
arborescens	drevetu podoben	chrisanthus	zlatocvetni
aristatus	resast	cinereus	peplnato siv
articulatus	členkast	cinnabarinus	cinobrasto rdeč
aselliformis	podoben stonogi	clavarioides	kijast, betičast
asterias	kot morska zvezda	coccineus	škrlatnocvetni
astropurpureus	temnopurpurno rdeč	courulescens	modrikast
attenuatus	zožen	compressus	stisnjen
aurantiacus	oranžen	concinnus	nežen
aureispinus	zlatobodičast	cordatus	podoben srcu
ayopayanus	iz Ayopaje (Bolivija)	corniferus	rogat
		cristatus	podoben petelinovemu grebenu
bellus	lep		
bicolor	dvobarven	decipiens	varajoč
bocasanus	s planine Sierra de Boca	deminutus	zmanjšan
bombycinus	svilnat	denudatus	razkrit, gol
brevicavle	kratko pecljat	depressus	stisnjen
brevifolius	kratko listnat	diadematus	okrašen
bupleurifolius	list kot zajčja ušesa	dichotomus	viličasto razvejan
cactifirmis	kaktusu podoben	echinatus	bodičast
caespitosus	grmičast	echinus	jež
camtotrichus	zmrčeno bodičast, lasnat	elegans	eleganten, gizdav
candelabrum	svečniku podoben		
candidissimus	bleščeče bel		Priredila:
candicans	belkast		R. Knafljič in J. Kunej
candidus	čisto bel		

Se nadaljuje

R O D O R O Y A Britton et Rose

Pri gradnji železniške proge iz Peruanskega glavnega mesta Lime do rudarskega naselja Oroya, ki leži v osrednjem delu države, kar je bil dogodek in čudež tehnike sredi mnolega stoletja, saj njena trasa pelje do 4.200 metrov nadmorske višine, je bila odkrita čudna rastlina, ki jo bomo malo natančneje pogledali. Na teh terenih se zaradi redkejšega zraka in zmanjšanega pritiska na tej višini začno delati ljudem pred očmi rdeči kolobarji, pa tudi omedlevice niso redke. Domačini pravijo temu "soroche".

Ob tej priložnosti je najverjetnejše tudi v Evropo prispela rastlina, ki jo je leta 1903 popisal Karl Schumann kot *Echinocactus peruvianus* in se je od tedaj znanih kaktusov razlikovala po vencih malih rumeno rdečih cvetov ob temenu. Kot njeni nahajališči je navedel samo: Ande nad Limo v višini 4000 metrov. Pozneje so na terasah iznad reke Mantaro našli še dosti takšnih in podobnih rastlin, kar je bilo vzrok, da sta Britton in Rose leta 1922 imenovala novi rod *Croya*, imenovan po mestu prve najdbe.

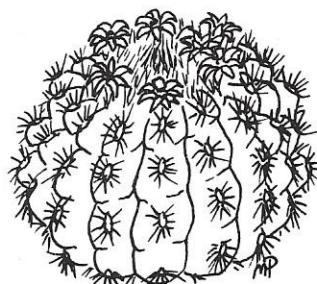
Od tedaj je minilo več kot pol stoletja, tako da je danes navedeno po raznih katalogih in v literaturi nad 27 imen vrst tega rodu. Priznani poznavalec tega rodu John Donald je leta 1975 napisal v časopisu "Ashingtonia", da je v resnici mnogo imen brez veljavno objavljenih opisov, medtem ko so mnoga med njimi samo sinonimi. V najboljšem primeru so to le forme ali variacije iz rabičnih nahajališč. Na temelju njegovega mišljenja naj bi bile samo tri vrste oroj, kar naj bi bil sprejemljiv kompromis med botaničnimi in vrtnarskimi interesi. Nekateri bolj konservativni botaniki prigovarjajo, da so za rod *Oroya* tudi tri vrste preveč, ker da je to monotipičen rod z množico lokalnih zvrsti, zbranih v treh skupnostih. Te zvrsti imajo natančne zemljepisne razmejitve, ki se ujemajo s tremi ustreznimi imeni vrst. Glej zemljevid področja rastišč.

Gojitelji, ki se bavijo z visokogorskimi rastlinami južnoameriških Andov, so spoznali, da so te rastline šele sredi njihovega razvoja. Z bogastvom spremenljivih oblik so nam zmedle glavo, še posebno pa taksonom, ki se ne morejo zediniti v pogledu razmejitve posameznih vrst a na koncu tudi ne rodov.

Britton in Rose sta opisala samo eno znano vrsto. Backeberg skupaj z Rauh-om pa sta razširila število vrst na pet, ker je ta sistem usmerjen po značaju razločevanja po zunanjih morfoloških znakih, postavlja rod *Oroya* zraven rodov *Gymnocalycium*, *Weingartia*, *Notocactus*, *Parodia* in podobnih, se pravi poleg kroglastih južnih kaktusov (*Astrocactae*). Buxbaum-ov sistem jih na temelju filogenetskih pogledov prišteva poleg rodov *Matucana*, *Arequipa*, *Denmoza*, *Cleistocactus*, se pravi po usklajevanju oblike cvetov, plodu in semena.

Donald navaja naslednje tri vrste: *O. peruviana*, *O. neoperuviana* in *O. borchersii*. Nahajališča prvih dveh se medsebojno prekrivata, pa se vrsti razločita samo v kvantitativnih znamenjih, kot je število bodic, toda točna meja med njima se ne more razločno povleči. Nahajališče *O. borchersii* je že od omenjene skupine oddaljeno nad 300 km severneje in zato bi o njej, že iz zemljepisnega stališča mogli govoriti kot o posebni vrsti.

Friedrich Ritter na temelju študij na terenu zanika obstoj *O. neoperuviane*, ker se njen nahajališče prekriva z *O. peruviano*, toda objavil je veljavnost svoji vrsti t.j. *O. gibbosa*, ki se od *O. peruviane* razlikuje po rebrih, ki so z globokimi brazdami razdeljena na grbice. Njeno nahajališče je sicer oddaljeno od *O. peruviane* toda jih vseeno spajajo nahajališča raznih variacij *O. neoperuviane*, pa bi se tu moglo govoriti o krajevni variaciji *O. peruviane*. Zato vprašanje, če obstojajo tri, dve ali samo ena vrsta, ostane odprto še v naprej, rešitve zaenkrat še ni.

Oroya borchersii

Oroya peruviana

Zagotovo pa je eno, da so oraje zelo lepi kaktusi s svojim tršatim telesom. V naravi zelo redko najdemo primerek, ki bi po višini presegel širino. Prirodno obliko v zbirkri uspe zadržati samo gojitelji, ki jim nudi čirnveč sonca in svežega zraka. Njihova rast mora biti čim počasnejša, da bi jim dozorelo tkivo. Uspešno prenesejo mrzlo prezimitev v kleti, če ne pridejo v dotik z vlaquo. Zgodaj spomladsi jih začnemo privajati na svetlobo, zato da jih že aprila lahko postavimo na prostoto. V maju ali juniju se odprovenci malih cvetov rumene do karmin rdeče barve, ki pa niso samoprašni. Če imamo dve edinki jih lahko medsebojno oprashimo in plodovi dozorijo do konca leta. Njihova črno lesketajoča se semena lahko sezemo že v jeseni ali pa spomladi.

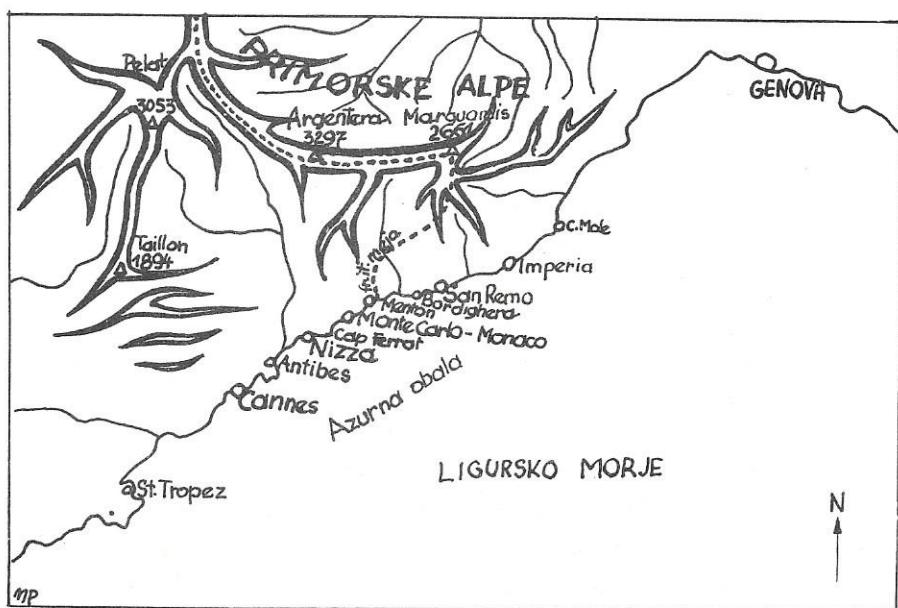
Da bi jim pospešili rast, jih nekateri cepijo in puste na podlogi do velikosti teniške žogice (to dosežejo v 3 - 4 letih), nakar jih lahko brez skrbi ukoreninimo. Čim starejše so, tem lepše so, pa čeprav spodaj oplutenijo, kar je naraven fiziološki pojav in iim daje spoštovanja vredno ceno.

Josip Kunej

KAKTEJE NA AZURNI OBALI

Azurna obala je za gojitelje kaktej posebno zanimiv del Evrope. Tu rastejo na prostem številne vrste kaktusov in drugih sočnic, kot nikjer drugje v Evropi. Uspešno rast jim omogoča srečen splet klimatskih dejavnikov. Vendar se niso naselile tu same, ampak so jih posadili in vzgajali ljudje, ki jih je privlačevalo nenavadno, eksotično rastlinje. Pa tudi pod palcem so imeli.

Predel, na katerem so omenjeni nasadi kaktej, je del obale Ligurskega morja od San Rema v Italiji (Riviera dolce) do Cannes-a v Franciji (Cote d'Azur). Obala slovi po znamenitih letoviščih, vilah bogatašev, igralnicah in škandalih. Njena posebnost pa so tudi izjemni botanični vrtovi, vrtovi eksotov in seveda številne vrtnarije. Nekateri teh vrtov imajo bogate stare zbirke kaktej.

Če začnemu pri San Remu, je na bližnjem pobočju znano gojiteljstvo kaktej Stern. Dalje proti zahodu je v bližini mesta Bordighera zbirka kaktej gojitelja Pallanca, v Bordigheri pa več vrtnarij s kaktejami, med njimi Alaverna in Ronco. Blizu italijansko francoske meje je v kraju La Mortola sloveč vrt Giardino Hanbury, ki ga je osnoval Anglež Hanbury na strmem pobočju. Vrt še vedno diha nekdanjo lepoto, čeprav je zbirka kaktej v njem sedaj nepomembna.

Na francoski strani je tik ob meji v terasah zbirka katej gojitelja Deirue iz Mentona. Od Mentona je še kakšnih deset kilometrov do kneževine Monaco (Principaute d'Monaco), kjer je svetovno znani vrt "Jardin Exotique", mojstrsko oblikovan na strmem, skalnatem pobočju nad morjem. V smeri proti Nizzi, na polotoku Cap Ferrat je botanični vrt "Les Cedres" z zelo veliko in lepo zbirko kaktej. Vrt je privatna last vdove tovarnarja likerjev Julien Marnier-Lapostolle. Za ogled tega vrta je potrebno predhodno dovoljenje lastnice. Najzahodnejši pa je vrt kaktej Pecheret v Antibesu, od koder ni več daleč do Cannes.

V letu 1982 je za prvomajske praznike naše društvo organiziralo izlet v te kraje in spominjam se, kakšno doživetje je bilo sprehajati se med ogromnimi starimi cerejami v Jardin Exotique. Pa tudi mestni parki in drevoredi v obmorskih mestih so nudili presenečenja. Rastline, ki pri nas životarijo v lončkih, so bila tam lepo rasla drevesa - naprimer palme, fikusi, aravkarije, banane, pomaranče in drugo. V mestu Menton so pomaranče tako običajno sadje, da v februarju vsako leto praznujejo starodaven praznik pomaranč. Najbolj zanimivi za nas pa so bili nasadi kaktusov, posebno še izredno oblikovan in vzorno urejevan Jardin Exotique. Urejenost je skoraj povsod še poudarjala lepoto rastlin.

Seveda ni mogoče spregledati stare kulture in bogastva teh krajev. Ob cesti proti Nizzi še vedno stoji kip rimskega cesarja Avgusta kot vez z zgodovino. Tudi začetki znamenitih vrtov segajo v preteklost, čeprav ne tako daljno. Večinoma imajo arhitekturno ureditev v stilu francoskega vrta s simetrično razporeditvijo gred, rozetami in bazenčki. Še so lepi, a ne več sodobni. Pravo bogastvo teh vrtov pa so seveda stare, dobro uspevajoče eksotične rastline.

Poglejmo zdaj, kaj je pravzaprav s to klimatsko oazo južne Evrope. Vrtovi, ki smo jih naštevali, so posejani po ozkem obalnem pasu med San Remom in Cannesom. Če si ogledamo zemljevid, vidimo, da se v tem območju spuščajo do morja glavni grebeni Alp v svoji najjužnejši skupini Primorskih Alp (Alpes Maritimes). Visoke gore tvorijo zaščito pred mrzlim zrakom, ki prihaja iz srednje in severne Evrope proti jugu. Pogosto vdru zelo mrzli vetrovi z vzhoda v Padsko nižino do San Rema in z neurji preplavijo vso Italijo in še severno Afriko. Z zahodne strani pa piha mrzel veter mistral, ki počisti dolino Rhone in doseže še Nizzo. Le 1 do 4 kilometre širok obalni pas med San Remom in Cannesom nima nobenega mraza. Temperatura -2°C je izjemno redka in zelo kratkotrajna.

Mrzel zrak s severa pada med obalo in Korziko na morje, same obale pa ne doseže. Obala, ki je vsa ob strmih alpskih pobočjih, se ob dnevnem, skoraj navpičnem sončnem obsevanju močno segreje. Nastane pobočni veter, ki vleče navzgor ogret morski zrak. Tudi morje se tik ob obali ne more kdovkako ohladiti, saj ima pozimi še vedno temperaturo $+11^{\circ}\text{C}$ do $+13^{\circ}\text{C}$.

Tako je Azurna obala, ki ima geografsko lego približno kot naš Split, zavarovana kot v nekakšni niši mogočnih Primorskih Alp. Vrhovi teh Alp že v zračni razdalji 10 kilometrov od obale dosežejo nad 1000 metrov nadmorske višine, naprej proti severu pa nad 3000 metrov. Natančen pogled na zemljevid pokaže še to, da je obala vlahnem loku odprta proti jugu kot plitev zaliv, z vzhoda in zahoda zaščiten s kopnim. Zaradi morja tudi poletna vročina ni prehuda. Redko preseže + 30° C, ker jo blaži morki zrak.

V tej klimi uspeva pretežna večina kaktej. Zimsko zaščito potrebujemo le tiste, ki ne prenesejo preveč moče, na primer okrogle oblike. Te je treba zaščititi s streho. Posebno dobro uspevajo vse cereje in bogato cvetijo. Občudovalce pritegnejo veliki primerki vrst Echinocactus in Ferrocactus. Slabo pa uspevajo lobivije in rebucije. Domnevajo, da nimajo dovolj nočne ohladitve. Sredozemska poletja imajo tople noči.

Sprehod po Azurni obali je prav gotovo posebno doživetje. Odkriva nam nenavadni evropski raj za kakteje in nam obenem priponuje, kako pestra in nedosegljivo bogata je narava, pa tudi, kaj lahko človek naredi, če prav prisluhne njenim zakonom.

Marija Prelec

Vir: W. Cullman, Kakteen
E. Ulmer, Stuttgart 1976

Z A H V A L A

Vsem, ki so omogočili objavo oglasa v našem biltenu in s tem finančno pomagali,
se najlepše zahvaljujemo !

DPKS

V A Ž N O O B V E S T I L O

Društvo organizira dne 16. maja 1987 izlet v dolino Soče. Odhod iz Ljubljane bo ob 7. uri izpred Univerze. Pot bo peljala preko Kranja v Radovljico, kjer si bomo ogledali zbirkzo kaktusov tov. Pretnarja. Nadaljevali bomo z vožnjo preko Vršiča v dolino Soče, kjer si bomo ogledali alpinum. Predviden povratek preko Nove Gorice in še kakšen ogled. Prihod v Ljubljano bo pozno popoldne. Zbiramo še zadnje prijave (Tov. Oblak Milena, telefon: 326 - 046). Zadnji dan za prijavo bo na sestanku, dne 8. maja.
Pohitite ! Akontacija 1.000.- din.

Predviden je tudi krajši, neobvezen skok v Italijo po obvezno kavico !

DPKS

NOVOSTI S KNJIŽNE POLICE

Buining A.F.H.: **Die Gattung Discocactus**, ima 233 strani, 60 barvnih in 83 črnobelih fotografij, poleg tega pa še 32 risb in 6 zemljevidov. Poleg izčrpnih opisov vseh vrst tega rodu je priložen tudi kluč za razpoznavanje vrst in tolmač nekaterih pogostih strokovnih izrazov. Cena DM 35.-.

Court D.: **Succulent Flora of Southern Africa**, na 225 straneh z 280 barvnimi fotografijami nam knjiga predstavlja celotno sukulentno floro Južne Afrike. Cena DM 120.-.

Cullman, Götz - Gröner: **Kakteen**, na 338 straneh velikega formata z 404 fotografijami in 50 risbami avtorji govorijo o problemih gojenja in razmnoževanja kaktusov. Poleg tega na kratko predstavljajo vse poglavitne rodove in vrste. Knjiga predstavlja največjo uspešnico s tega področja, saj je to že peta na novo obdelana izdaja. Cena je DM 98.-.

Eggli Urs: **Die Gattung Escobaria**, na 125 straneh nazorno prikaže vse vrste tega rodu in opiše probleme gojitve. Cena DM 28,80.

Endler J.F. Buxbaum: **Die Pflanzenfamilie der Kakteen**, na 168 straneh žepne oblike najdemo sistematične nasvete za gojitev kaktej, napisane v lahko razumljivi obliki s popolnim seznamom rodov in sinonimov. Cena DM 8.-.

Fischer R.: **Kakteen in Hydrokultur**. Avtorica nam na 120 straneh posreduje svoje desetletne izkušnje gojenja v hidrokulturi, daje bogate nasvete za uspešno gojenje, kar prikazuje s številnimi barvnimi fotografijami. Cena DM 18.-.

Fleischer, Schütz: **Gajenje kaktusa**, na 296 straneh, 100 barvnimi in 50 črnobelimi fotografijami, ob številnih risbah nam avtorji posredujejo vse znanje o gojenju kaktej. Knjiga vsebuje naslednja poglavja: osnove morfologije, kakteje v naravi, osnove gojitve, posebne metode gojitve, razmnoževanje, bolezni, škodljivci in zaščita, celoletni koledar dela in sistematični pregled najvažnejših rodov. Knjiga je prevod iz češkega jezika v srbohrvaščino (latinica), dobi pa se tudi v vseh naših knjigarnah. Cena 1.100.- din.

Način naročanja je izčrpno naveden v prvi številki našega glasila za leto 1987 na strani 17.

Josip Kunej

Josip Kunej :

PREGLED TUJIH STROKOVNIH ČASOPISOV IN LITERATURE

Kakteen Sukkulanten Zeitschrift des ZFA / DDR.

Tudi jubilejni 20. letnik 1985 prihaja med nas v dveh dvojnih številkah z znatno zamudo in to šele v marcu 1986, prav tako z vrsto zanimivih člankov in razprav vrhunskih eksperfov s tega področja z bogatimi prilogami barvnih fotografij in številnimi črno belimi fotografijami in risbami med samim tekstrom.

Uvodnik v prvem zvezku je posvečen 20. obletnici izhajanja te poznane revije, kateremu sledita še dva članka na to temo. Na str. 6 nam M. Commichau predstavlja *Turbinicarpus valdezianus*, sledi mu M. Kohser: *Kaktusi na poštnih znamkah*. Nadalje (str. 9-15) razpravlja Dr. U.Thiemer - Sachse o sočnicah, ki nudijo opojnost. A. Treuheit (str. 15) nadaljuje serijo o zimoodpornih kaktusih in sočnicah. Na strani 16 nam H. Beukner govori o izkušnjah pri gojenju sejancev afriških sočnic, kateremu sledi (str. 17) članek R.Weser: *Pripombe o Austrocactus-u patagonicus-u*. Sledi (str. 22-31) potopis W.R. Abraham-a: *Iskanje melokaktusov v Urugvaju in Braziliji*. J. Kynast nas seznanja (str.31) z *Coryphantha andreae*, temu sledi na strani 32 članek G. Milkuhn: Še enkrat o *Arrojadoi eriocaulis*, nadalje nam (str. 33) Georg Mette govori o *Cleistocactus-u strausii*, neke vrste iz družine *Zygophyllum* in NR Mongolije nam na isti strani predstavlja D.W.Semjonov. Fleischherov način setve - tokrat malo drugače (str. 34) nam predstavlja G. Mette. Sledi članek H. Zimmermann-a (str. 35-37): Kako sam izdelati lončke za kaktuse. Na naslednjih straneh (37-39) najdemo zanimiva pisma bralcev na temo o zimoodpornih kaktusih in o razraščanju pri *Echinocactusu grusonii*. Ta zvezek se končuje z recenzijami tuje literature in prikazuje slovaško revijo *Kaktusy-sukulenty* 1981, ter nizozemska *Succulente* 1983 štev. 1 do 9.

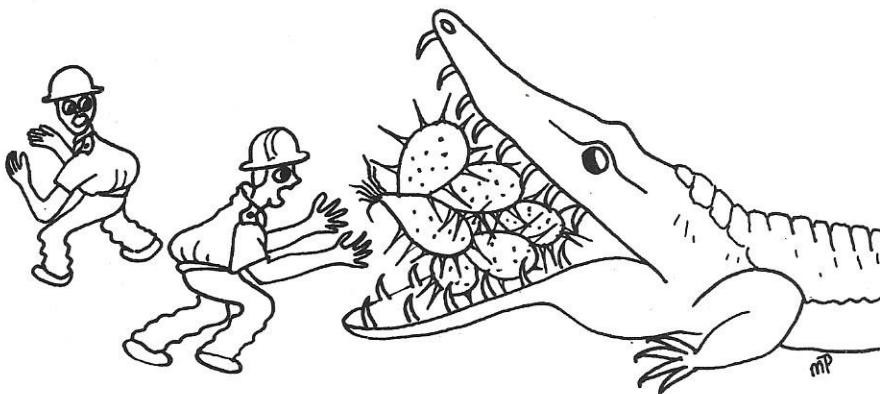
Drugi zvezek obsega številke 3 in 4 objavlja uvodnik P. Hallmann-a: Zaščita in vzdrževanje vrst, analiza in naloga vivaristike. Na str. 50 - 51 H. Hundrup govori o Washingtonskem dogovoru o zaščiti vrst. Temu sledi članek G. Mette-a: To je zadeva, ki se tiče nas vseh, v katerem dopolnjuje prej imenovane avtorje. G. Forchet nas (str.53) seznanja z gojenjem *Strombocactus-a disciformis* na lastnih koreninah. Mini rastlinjak, ki je namenjen setvi, nam predstavlja (str. 56) L. Teichmann. Na isti strani je Jörg Ettelt predstavil *Mamilario perbello*. Naslednje strani (57 - 59) je M. Koshser rezerviral za poštne znamke z motivi kaktusov. Potopis W. Gertel-a: Iskanje sulkorebucij v Boliviji leta 1983, najdemo na straneh 60 do 62. O zdravilnih rastlinah iz družine *Aloe* govori H. Swart na str. 70-81. Ta nadvse zanimiv članek spremljajo številne tabele, sheme in kemijske formule. Na str. 81 - 82 govori G. Mette o gojenju kaktej na okenski polici v zelo skromnih pogojih. Tudi ta dvojna številka vsebuje stalne rubrike kot so pisma bralcev in recenzije tujega tiska, tokrat nizozemske *Succulente* 1983 štev. 10, 11 in 12. Precej obširno pa je prikazana knjiga Benson, Lyman: *The cacti of United States and Canada with line drawings by Lucretia Breazeale Hamilton*, ki jo je izdalo University Press Stanford California 1982.

KO PRIDE POMLAD

Mesec marec je že vzdramil naše kaktuse. Lesk svežine zelenila nam dokazuje, da je zimsko spanje pri kraju. Bilo bi popolnoma zgrešeno, če bi jih z obilnim zalivanjem hodeli na hitro in dokončno prebuditi. Veliko bolj priporočljivo je, da jih ob topnih, sončnih dneh vse bolj in bolj škropimo in to tako, da bo odvečna vlaga do večera že izhlapela.

Na svetlih in sončnih mestih postavljene kakteje bodo v teh dneh že pokazale svoje popke in tudi prve cvetove. Najprej bodo cvetele nekatere vrste iz rodov Aporocactus, Cleistocactus, Rebutia, Epiphyllum in Mammillaria. Kdor ima možnost, naj postavi tiste rastline, ki so že pokazale popke, na toplejše mesto. Ko se bodo dvignile temperature na 12° do 18° C se bodo iz teh popkov v nekaj tednih razvili razkošni cvetovi. Nekaj pa je še potrebno vedeti: dokler cvetni popki ne zrastejo vsaj do ene tretjine svoje končne velikosti, moramo rastline samo škropiti, ne pa zalivati, sicer se popki povlečejo ali pa celo odpadejo. Rastline s popki ne smemo premikati, ker tudi zato odvržejo popke. Šele ko popki dosežejo omenjeno velikost in na njih opazimo luskine ali dlačice, lahko začnemo previdno zalivati. Kmalu zatem pa jim lahko začnemo tudi gnojiti z gnojilom za kaktuse. Navadno gnojivo za lončnice sicer pospešuje rast, lahko koristi pa samo listnatim kaktejam kakor so Epiphyllum ali ostali členkarji. Pri drugih bodičastih kaktejah z njim ne bomo izmamili cvetov, pač pa ravno nasprotno. Postali bodo neugledni, razraščeni, debeli in predvsem občutljivi za bolezni in škodljivce.

Drago Greguričević

KAKTUS-SAFARI : BOLJE JE ŽRTVOVATI KAKTUS, KOT PA ... !